

C-346/23. sz. ügy**Az előzetes döntéshozatal iránti kérelemről a Bíróság eljárási szabályzata
98. cikkének (1) bekezdése alapján készített összefoglalás****A benyújtás napja:**

2023. június 1.

A kérdést előterjesztő bíróság:

Tribunal Supremo (legfelsőbb bíróság, Spanyolország)

Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat kelte:

2023. május 17.

Alperes/fellebbező:

Banco Santander S. A., a Banco Banif S. A. jogutódja

Felperes/ellenérdekű fél:

Asociación de Consumidores y Usuarios de Servicios Generales-Auge, tagjai, Andrea és Alberto képviselőiben

Az alapeljárás tárgya

„Letelepedés szabadsága – Szolgáltatásnyújtás szabadsága – A pénzügyi eszközök piacai – 2004/39/EK irányelv – A fellebbezés joga – A fogyasztói szervezetek joga – A használat és fogyasztás szempontjából gyakorinak, szokásosnak és általánosnak nem minősülő ügyletek”

Az Audiencia Provincial de Granadának (granadai tartományi bíróság, Spanyolország) a Banco Banif, S. A. (jelenleg Banco Santander, S. A.) által az Asociación de Consumidores y Usuarios de Servicios Generales Auge (általános szolgáltatásokat igénybe vevő fogyasztók és felhasználók szervezete, a továbbiakban: Auge) által tagjai, Alberto és Andrea képviselőiben a különböző pénzügyi termékek vételére irányuló szerződésekre vonatkozó hozzájárulási hiba miatti semmisség megállapítása iránti jogvitában előterjesztett keresetnek részben helyt adó elsőfokú ítélettel szemben benyújtott fellebbezést elutasító ítélete ellen a Tribunal Supremo (legfelsőbb bíróság, Spanyolország) előtt benyújtott eljárási szabálysértésen alapuló rendkívüli kereset, valamint megsemmisítés iránti kérelem

Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgya és jogalapja

„Értelmezésre irányuló előzetes döntéshozatal iránti kérelem – EUMSZ 267. cikk”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

„Azon az alapon, hogy a fogyasztói szervezetek jogosultak bíróság előtt képviselni az olyan befektetőket/fogyasztókat, akiknek valamely befektetési vállalkozás összetett pénzügyi termékek értékesítéséhez kapcsolódó kötelezettségszegéséből fakadó követelésük van, a nemzeti bíróságok kivételesen korlátozhatják-e ezt a jogosultságot, ha valamely egyéni követelés keretében jelentős pénzügyi teljesítőképességgel rendelkező olyan befektetőkről van szó, akik szokásosnak és általánosnak nem minősíthető ügyleteket bonyolítanak le, és akik a fogyasztói szervezet védelme alatt indítanak keresetet, ami azt eredményezi, hogy költségmentességben részesülhetnek a nagyon magas pertárgyértékű bírósági eljárásokban azáltal, hogy kivonják magukat a költségelőleg letétbe helyezése és az ellenérdekű fél költségeinek az alaptalanul vagy akár rosszhiszeműen indított keresetek esetén való viselése alól?”

Az uniós jog hivatkozott rendelkezései

A pénzügyi eszközök piacairól szóló, 2004. április 21-i 2004/39/EK európai parlamenti és tanács irányelv (a továbbiakban: MiFID I. irányelv): 52. cikk (2) bekezdése (A fellebbezés joga)

A Bíróság 2020. április 2-i Reliantco Investments és Reliantco Investments Limassol Sucursala București ítélete, C-500/18, EU:C:2020:264.

A Bíróság 2018. szeptember 20-i EOS KSI Slovensko ítélete, C-448/17, EU:C:2018:745, 35. és 36. pont.

A nemzeti jog hivatkozott rendelkezései

A 2007. november 16-i Real Decreto Legislativo 1/2007, por el que se aprueba el texto refundido de la Ley General para la Defensa de los Consumidores y Usuarios y otras leyes complementarias (a fogyasztók és felhasználók védelméről szóló általános törvény és egyéb vonatkozó törvények egységes szerkezetbe foglalt változatáról szóló 1/2007. sz. királyi törvényerejű rendelet) 8. cikke (1) bekezdésének e) pontja előírja, hogy a fogyasztók és felhasználók alapvető jogai közé tartozik különösen a jogszerűen létrehozott fogyasztói és felhasználói szervezeteken, csoportokon vagy szövetségeken keresztül megvalósuló érdekképviselet.

A Ley de Enjuiciamiento Civil (a polgári perrendtartásról szóló törvény) 11. cikkének (1) bekezdése előírja, hogy a károsult személyek egyéni keresetindítási jogának sérelme nélkül, a jogszerűen létrehozott fogyasztói és

felhasználói szervezetek a tagjaik és a szervezet jogainak és érdekeinek, valamint a fogyasztók és felhasználók általános érdekeinek bíróság előtti védelme érdekében keresetindítási joggal rendelkeznek.

Az 1996. január 10-i Ley 1/1996, de asistencia jurídica gratuita (a költségmentességről szóló 1/1996. sz. törvény) 2. kiegészítő rendelkezése értelmében a fogyasztói szervezetek költségmentességre jogosultak, ha a benyújtott kereset „közvetlenül kapcsolódik gyakran, szokásosan és általánosan használt vagy fogyasztott termékekhez vagy szolgáltatásokhoz”.

Az 1/1996 törvény 36. cikkének (2) bekezdése szerint ez azt jelenti, hogy a pereszes szervezetnek és az általa a perben képviselt egyes tagoknak – akármilyen magas a pertárgyérték – nem kell megfizetniük az ellenérdekű fél költségeit.

A gyakran, szokásosan és általánosan használt vagy fogyasztott termékek vagy szolgáltatások katalógusát meghatározó, 2000. szeptember 1-jei Decreto 1507/2000 (1507/2000. sz. királyi rendelet) e szolgáltatások közé sorolja általánosságban a banki és pénzügyi szolgáltatásokat (I. melléklet c) pont 13. alpontja).

A Ley Orgánica del Poder Judicial (az igazságszolgáltatásról szóló alkotmányos törvény) 11. cikkének (2) bekezdése és a Ley de Enjuiciamiento Civil (a polgári perrendtartásról szóló törvény) 247. cikkének (2) bekezdése azonos megfogalmazásban akként rendelkezik, hogy a Juzgado (egyesbíróság) és a Tribunal (bíróság) elutasítja azon kérelmeket, csatlakozó kérelmeket és kifogásokat, amelyeket nyilvánvaló joggal való visszaéléssel vagy az anyagi, illetve az eljárási jogszabályok megkerülésével fogalmaztak meg.

A tényállás és az alapeljárás rövid bemutatása

- 1 2007 májusa és 2009 márciusa között Alberto és Andrea öt pénzügyi termékre (konkrétan a KBC, a Lehman Brothers, a PNP Parisbas és az Abbey által kibocsátott öt kötvényre) vonatkozó vételi megbízást kötött a Banco Banif S.A.-val (jelenleg Banco Santander S.A.), 150 000 és 300 000 euró közötti összegekre, összesen 900 000 euró értékben.
- 2 Valamennyi szerződést a pénzügyi eszközök piacairól szóló, 2004. április 21-i 2004/39/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (MiFID I. irányelv) alapján kötötték.
- 3 Az Asociación de Consumidores y Usuarios de Servicios Generales (általános szolgáltatásokat igénybe vevő fogyasztók és felhasználók szervezete, a továbbiakban: Auge) tagjai, Alberto és Andrea képviseletében eljárva keresetet indított a bank ellen, amelyben a fent említett pénzügyi termékek vételére vonatkozó szerződések hozzájárulási hiba miatti semmisségének megállapítását, valamint a díjakkal, költségekkel és kamatokkal növelt 481 634,14 euró összegnek

a befektetők részére történő visszatérítését kérte. Az említett keresetnek a 2007. és 2008. évi vételi megbízások tekintetében helyt adtak, a 2010. évi megbízás tekintetében pedig elutasították azt. Következésképpen a befektetési vállalkozást arra kötelezték, hogy fizessen vissza a felpereseknek 462 515,74 eurót a befektetések megsemmisítésének időpontjától számított törvényes kamatokkal együtt.

- 4 Az Audiencia Provincial de Granada (granadai tartományi bíróság) elutasította az alperes által benyújtott fellebbezést, és helybenhagyta az elsőfokú ítéletet, mivel úgy vélte, hogy az alperes vállalkozás nem vette figyelembe az ügyfelek befektetői minőségét, és a szerződéskötést megelőzően nem adott nekik világos és teljes körű tájékoztatást a szerződésben szereplő termékek kockázatairól.
- 5 Az alperes bank a tartományi bíróság ítélete ellen eljárási szabálysértésen alapuló rendkívüli keresetet, valamint megsemmisítés iránti kérelmet nyújtott be, amelyeket elfogadhatónak nyilvánítottak.

Az alapeljárásban részt vevő felek főbb érvei

- 6 A fellebbező azzal érvel, hogy az Auge nem rendelkezik a tagjai nevében történő keresetindításhoz szükséges joggal, mivel a szerződésben szereplő termékek nem szokásos és általános használati termékek, hanem éppen ellenkezőleg, olyan spekulatív, nagy gazdasági értékű pénzügyi termékekről van szó, amelyek túlmutatnak a szokásos fogyasztói termékeken.
- 7 Hozzáteszi, hogy nem volt szükség előzetes döntéshozatal iránti kérelemre, mivel a fogyasztói szervezetek keresetelési joga az uniós jog által hivatkozott nemzeti jog hatáskörébe tartozik.
- 8 Az Auge, az ellenérdekű fél azzal érvelt, hogy helyénvalónak tartja az előzetes döntéshozatal iránti kérelem előterjesztését, mivel egy pénzügyi fogyasztót – a befektetései jelentős értékére és azok összetettségére tekintettel – megfosztottak e minőségétől, és ennek következtében azon jogától, hogy a bankkal szemben indított eljárásban a fogyasztói szervezeten keresztül vegyen részt.

Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem indokolásának rövid bemutatása

- 9 A Tribunal Supremo (legfelsőbb bíróság) hangsúlyozza, hogy vitatott, és a fellebbezések elbírálása szempontjából releváns annak eldöntése, hogy az Auge mint szervezet jogosult-e a keresetben említett befektetők – akik a tagjai – képviseletében eljárva keresetet indítani a befektetési vállalkozásoknak a MiFID I. irányelv alapján nyújtott tanácsadásra vonatkozó kötelezettségeinek teljesítésével kapcsolatban.
- 10 A Tribunal Supremo (legfelsőbb bíróság) főszabályként – sőt olyan eljárásokban is, amelyekben az Auge részt vett – elfogadta a fogyasztói szervezetek

keresetindítási jogát a tagjaiknak a MiFID I. irányelv hatálya alá tartozó tevékenységek gyakorlásával kapcsolatos védelme tekintetében.

- 11 Két konkrét ítéletben azonban a Tribunal Supremo (legfelsőbb bíróság) megállapította, hogy az Auge mint fogyasztói szervezet nem rendelkezik keresetindítási joggal a fogyasztók egyéni érdekeinek a spekulatív, nagy gazdasági értékű pénzügyi termékekre vonatkozó befektetésekkel kapcsolatos védelme tekintetében, mivel úgy ítélte meg, hogy ezek nem kifejezetten fogyasztóknak szánt termékek vagy szolgáltatások – mivel használatuk nem gyakori, szokásos és általános –, és mivel a spanyol szabályozás szerint a fogyasztói és felhasználói szervezeteket az említett jog a gyakran, szokásosan és általánosan használt vagy fogyasztott termékekhez vagy szolgáltatásokhoz közvetlenül kapcsolódó fogyasztói jogok védelme érdekében illeti meg.
- 12 Ezekben az ítéletekben a Tribunal Supremo (legfelsőbb bíróság) úgy érvelt, hogy léteznek olyan pénzügyi szolgáltatások, amelyek természetük és körülményeik okán – tekintettel e szolgáltatások jelentős értékére és spekulatív jellegére – túlmutatnak a „gyakran, szokásosan és általánosan használt [...] szolgáltatások” körén. Ez nem azt jelenti, hogy az érintett egyéni befektetők saját maguk nem indíthatnak eljárást jogaik védelmében, hanem azt, hogy nem indokolt, hogy ezt egy fogyasztói szervezeten keresztül tegyék meg annak érdekében, hogy elkerüljék a perindításhoz szükséges költségelőleg letétbe helyezését, és az esetleges költségviselésre kötelezés kockázatát mind elsőfokon, mind pedig a fellebbezési eljárásban.
- 13 A cél tehát a fogyasztói szervezeteket megillető e különleges jog csalárd vagy visszaélészerű, a törvény által az e szervezetek számára a tagjaik érdekvédelmét szolgáló perre vonatkozóan biztosított költségmentességhez való jog kihasználására irányuló gyakorlásának elkerülése olyan eljárásokban, amelyekben a fogyasztói minőség a jogvita jellegére és pertárgyértékre tekintettel felhívul.
- 14 A Tribunal Supremónak (legfelsőbb bíróság) nincsen tudomása arról, hogy a Bíróság kifejezetten a fogyasztói és felhasználói szervezeteknek az MiFID I. irányelven alapuló jogok érvényesítéséhez kötődő perindítási joga megítélésére vonatkozó nemzeti bírósági hatásköréről határozatot hozott volna.
- 15 Végezetül a Tribunal Supremo (legfelsőbb bíróság) soha nem tagadta a vállalkozási vagy szakmai tevékenység területén kívül eljáró, nyereségérdekelt befektetők fogyasztói minőségét, még akkor sem, ha befektetéseik összetettek vagy jelentős értékűek voltak, hanem csak megkérdőjelezte az említett szervezet keresetindítási jogát néhány olyan konkrét ügyben, amelyekben a körülményekre tekintettel úgy vélte, hogy az eljárási szabályok megkerüléséről lehet szó, ami a költségelőleg letétbe helyezésének és a költségviselésre kötelezés következményeinek abból eredő elkerüléséből áll, hogy a perindításra nem személyesen, hanem egy fogyasztói szervezeten keresztül kerül sor, mindez az ellenérdekű fél és az államháztartás kárára.

- 16 A fent kifejtettek alapján meg kell kérdezni a Bíróságtól, hogy bizonyos körülmények között, még ha a befektetés értéke vagy összetettsége nem is fosztja meg a befektetőt fogyasztói minőségétől korlátozható-e a fogyasztói szervezetnek a fogyasztó képviselőjéhez való joga, ha megállapítható, hogy a fogyasztó az eljárási szabályok megkerülését valósíthatja meg akkor, amikor kivonja magát a költségelőleg letétbe helyezése és a költségviselésre kötelezés következményei alól azáltal, hogy nem személyesen, hanem egy fogyasztói szervezeten keresztül indít keresetet.

MUNKADOKUMENTUM